

IN MEMORIAM GALLAI ATTILA – emlékirat egy fuvolaművész tollából

Szerző: Dr. Fábián Tímea, DLA

2017-ben, egy Kispesten megrendezett, tavaszi AMT (Alkotó Muzsikások Társasága) koncert alkalmával kezdődött a közös alkotói munkánk Gallai Attila zeneszerzővel, s az évek alatt egy őszinte, baráti kapcsolat is alakult kettőnk között. Talán utóbbira vagyok a legbüszkébb és arra, hogy a legbelső szív körébe – ahogy Ő nevezte, a „Cisz-dúrosok” körébe¹ – fogadott más nagyszerű, általa oly nagyra becsült zenészekkel, előadókkal egyetemben.

Gallai Attila szerzői estje, 2022. április 27., ELTE Kodály terem

Az említett, az AMT fennállásának 25. évfordulóját ünneplő jubileumi hangversenyen a Meditációk V.² 4 fuvolára című művét játszottuk a Flautone Quartettel, amely nagy sikert

¹ „A döbbenettől még mindig csak tátogok. Eszembe jutott a napokban a zongoraszonátám, amivel már régóta nem foglalkoztam. Döbbenetem oka: EBBEN IS MEGÍRTAM AZ ÉLETEMET! A darab szinte minden részében eltér a megszokottól, technikailag is. Ráadásul ez még mélyebben és le belém, mint sok másik művem, ezért a felfedezése is sokkal nehezebb. A mondanivalója pedig egyenlő az elmúlt 75 évemmel: szinte állandóan keres, kutató, mégis ugyanaz [...] A vége pedig a jelenkort idézi: miközben egyfolytában dolgozik a mélység, közben egyre magasabbra hág a fölő, EGÉSZEN A CISZ-DÚRIG! Ti része vagytok annak a csapatnak, ami számomra a Cisz-dúr...”

² Gallai Attila: Meditációk V. című műve a gödöllői Erzsébet Szálló dísztermében rendezett Flautone-koncertünk alkalmával hangzott el, 2020. február 28-án: <https://youtu.be/Cb142ibieMU>

aratott a közönség körében. A darab kapcsán kijelenthetjük, hogy egy rendkívül izgalmas, meditatív jellegű zenéről van szó. A komponista az elménkben megbúvó, néha lecsendesedő, olykor kavargó gondolatokkal teli belső énkünk állomásait mutatja be mesteri módon – utóbbit egy felbolydult méhrajhoz hasonlatosan. Nagyon szép emléket idéz számunkra a szerző, Gallai Attila őszinte és lelkes megnyilvánulása darabja bemutatását követően: boldogan szaladt oda hozzánk, s nem győzött hálálkodni Fehér György Miklós zeneszerzőnek, egykori tanárunknak, az AMT akkori elnökének azért, hogy bennünket ajánlott a mű előadására. A Meditációk Nr.5-öt azóta is nagy élvezettel játszunk, amely a 2021. március 2-i, a Bartók Rádió Márványtermében felvett koncertünk műsorának is szerves részét képezte.

Hálás szívvel gondolok erre az 5 éves időszakra, mely egy oda-vissza ható alkotói periódust jelentett előadó és zeneszerző között. Rendszeres meghívottja voltam koncertjeinek, játszhattam kamarakantátájában, a Mondd, hova tűntek... című darabban, a fuvalával kísért Rózsaének című műben, valamint a Meditáció Nr. 2-ben, ahol Bokor Ildikó zongoraművész volt a partnerem. Felkérésemre születtek 4 fuvalára írt művek, egy fuvalára, csellóra és

zongorára íródott Trió, amelyet Bokor Ildikónak és Pólus Lászlónak és nekem ajánlott a szerző, illetve tanítványaim számára egy 3 fuvalára írt, erdélyi népdalokból álló sorozat is készült, amit 2020. szeptemberében, az V. Nemzetközi Fuvolafesztiválon mutattunk be, Pécelen. Ezek mind nagyon színes, egyedi stílusjegyekkel megáldott kompozíciók, melyek a hallgatóságra is igazán mély benyomást gyakorolnak. Az énekes művek szövegének mondanivalóját mindig megfelelő módon emeli az Attila által komponált zenei anyag, amely annak megszólalásától kezdve egy speciális, láthatatlan hidat építenek az előadók és a közönség között. Attila látásmódja, személyisége a művein keresztül

ÁTUTAZÓK VAGYUNK
Mozgás – Lélek – Élet

GALLAI ATTILA SZERZŐI HANGVERSENYE

2022. április 27. szerda, 18 óra
ELTE Kodály terem
Budapest, Múzeum körút 4/F

MŰSOR

Mondd, hova tűntek... – Kamarakantáta Bátki Fazekas Zoltán versére
Kocsis fohász – Kamarakantáta Bátki Fazekas Zoltán versére (bemutató)
Zízzén – Ének Bauer Teri versére
Keresztivő Méri József lelki útavalója – A szépunoka, Molnár Renáta gondolatai
József áriája – Részlet A Zarándok balladája kantátából Batári Gábor versére
Átutazók vagyunk – Kamarakantáta Bátki Fazekas Zoltán versére (bemutató)
Jézus imája – Részlet a Szent János evangéliumáról írt Passióból
A Határtalan – Kamarakantáta Szabó László Dezső versére

ELŐADJÁK

HÜVÖSVÖLGYI ILDIKÓ
Kossuth-díjas színművész

STEFÁNIK MÁRTA - **BÁTKI FAZEKAS ZOLTÁN** - PINTÉR LÁSZLÓ
ének

BÁLINT ALEXANDRA - BOKOR ILDIKÓ - MÓCSÁRI EMMA
zongora

FÁBIÁN TÍMEA - LENDVAY KRISZTINA - MOHL ANDREA - NAGY ENIKŐ
fuvola nagybőgő szaxofon brácsa

NAGY ZSOLT - TÖTÖS KRISZTINA
vadászkürt klarinét

MONARCHIA KAMARAZENEKAR
Művészeti vezető Schusztner Andrea

A műsort vezeti
ZELINKA TAMÁS

A belépés díjtalan

abszolút módon érvényesül, s ez ránk, előadókra is igazán nagy és érezhető hatást gyakorol a koncertek során. Változatos kompozícióiban mindig törekedett a hullámozó szélsőségek és az érzelmi állapotok korrekt zenei megjelenítésére, s az általa oly fontosnak tartott, olykor pillanatnyi benyomásokból táplálkozó mondanivalót, gondolatot igyekezett mindig árnyaltan, egy impresszionista festőhöz hasonlatosan ábrázolni.

Mélyen megdöbbenett hirtelen halála, ahogyan sok más kollégát is, akik szoros munkavagy baráti viszonyban voltak vele. Hiányát máris érezzük, folyton ötletelő, vibráló személyisége, életigenlő, optimista látásmódja hiányozni fog a számunkra. Nekünk, kollégáinak egy feladatunk van csupán, ápolni a művészi hagyatékát: darabjain keresztül emléket állítani zeneszerzői munkásságának.

Végezetül egy, a *Pécel Hírek* 2020/12. számában megjelent korábbi írásommal szeretnék Gallai Attila alkotói munkájának emléket állítani. A cikkben Gallai Attila részletesen mesélt többek között a Bátki Fazekas Zoltán énekművész / költővel megrendezett közös műsoruk felépítéséről, az elhangzó művekről:

Őszi komolyzenei mini sorozat a Péceli Parnasszus Alapítvány rendezésében

II. rész

„Mondd, hova tűntek...” – Zene és költészet egy kortárs est margójára

Október második hetének vasárnapján egy nagyon különleges összeállítású zenei esemény részese lehetett az, aki ellátogatott a szerzői koncertnek helyet adó Ráday-kastélyba. Itt Gallai Attila klarinétművész, zeneszerző és Bátki Fazekas Zoltán költő, komponista, bariton operaénekes műveiből hallhattak az érdeklődők egy nagyon színes összeállítást, amelyben a kortárs zene műfaji sokszínűsége ötvöződött a mai kor irodalmi alkotásaival. A két szerző egyébként szoros szakmai és baráti kapcsolatot ápol, melynek közös gyümölcseit ezen az esten Bárki Fazekas Zoltán, Stefanik Márta, Bokor Ildikó, Fábián Tímea és Lendvay Krisztina mutathatta be.

A koncert alapötlete – a dal műfaji változatosságának bemutatása mellett – nem volt új keletű. 2019 tavaszán a helyi Irodalmi Kör vezetőjének felkérésére már meghívást kapott a műsort bemutató együttes (tagjai voltak: Bátki Fazekas Zoltán, Gheorghita Orsolya, Hollókőiné Bálint Alexandra, Fábíán Tímea, Lendvay Krisztina) egy balatonboglár-szőlőskislaki rendezvényre. A műsor sikerén felbuzdulva pedig további koncertek következtek/következnek.

Műsor:

- Gallai Attila: 3 erdélyi népdal
- Bátki Fazekas Zoltán: Két dal
(Kis pacsirtám; Ki topog?)
- Gallai Attila: Két dal
(Hajnali szonett; Közeleg a tél)
- Gallai Attila: Szeretnék csönddé válni
- Gallai Attila: Rózsaeének
- Gallai Attila: Mondd, hova tűntek...

Elhangzó Bátki Fazekas Zoltán-versek:

- Csak hallgatóztam
- Istenem!
- Megsebzett virág
- Suttog az éj
- Várok az égből
- Virágok nyílnak

„Mondd, hova tűntek...”
ZENE ÉS KÖLTÉSZET
Gallai Attila és Bátki Fazekas Zoltán
szerzői estje

A Péceli Parnasszus Alapítvány rendezésében
2020. október 11. vasárnap, 17 óra

Helyszín: **Ráday-kastély Díszterme**
Pécel, Kálvin tér 1.

Előadók:

- Bátki Fazekas Zoltán – bariton
- Stefanik Márta – szoprán
- Bokor Ildikó – zongora
- Fábíán Tímea – fuvola
- Lendvay Krisztina – bógó
- Kovács Zoltán – vers
- Nagy Zsolt – moderátor
- Szilágyi Benjámin – zongora
- Nagy Alíz – ének
- Erdős Emma, Perger Nóra és Petrő Bernadett (Péceli AMI) – fuvola

A belépés díjtalan!

Támogató:
Pécel Város Önkormányzata
NKA Nemzeti Kulturális Alap

A műsor felépítéséről, koncepciójáról Gallai Attila a következőképpen nyilatkozott:

„A döntő gondolatot az adta, hogy az emberek többségének csak annyi fantáziája van a dalról, amennyit a régen könnyűzenének, most pedig már a zeneipar produktumainak is nevezett dalokból kihall. Igaz, ezeket csak mulatságokra használja, gyakran háttérzenének, amire ezek alkalmasak. Azonban a hallgatóság nagy részének nem tűnik fel az ilyen jellegű zenék egyformasága. Tehát célom volt, hogy ezeken a hangversenyeken ismertessük meg a hallgatóságot a dalnak a szokottnál több formájával is.

Az előadást egy Bátki-verset követően mindig népdalfeldolgozásokkal kezdjük, mert a népdal a dal valódi alapformája. Ezeket a kamaraműveket minden esetben tanulók játsszák, mivel a kis kompozíciókat eleve nekik szántam. A növendékek ezekkel a kompozíciókkal sajátíthatják el a közös muzsikálás alapjait. A darabokat követi az Énekes-költőnek a saját verseire komponált, népdaloknak megfelelő formájú dalai. Közben versek is elhangoznak.

Ezután a dalnak azon formáját hallhatjuk, ahol a zene szorosan követi a szöveg alakulását. Igazodik annak hangulatához és kiemeli a fontosabb mondanivalót. A darabokat az énekes a zongoristával közösen adja elő. A zongora sok dalban csak kísér, másokban azonban partnerként működik együtt az énekessel: hangzataival kiemeli a szöveg hangsúlyosabb részeit, fölerősíti annak hangulatát.

A műsorban a klasszikus értelemben vett dalformát a kantátának nevezett változata követi, amelyben az énekes mellett nem csak a zongora válik partnerré, hanem más, a szöveghez igazodó hangszer is. A következő állomása pedig az, mikor egy vagy több énekes mellett több hangszer, gyakran zenekar is megszólal. A mi hangversenyünk záró művét, a „Mondd, hova tűntek”-et két énekes, egy fuvolista, egy nagybőgős és egy több hangszínnel dolgozó digitális hangszer játssza. Ennek a műnek olyan változata is van, amelyben a szóló hangszerek mellett még vonós zenekar is játszik.”

Bátki Fazekas Zoltánt a koncerteseményel kapcsolatos személyes benyomásairól kérdeztem:

„Örülök, hogy eleget tehettem a meghívásnak. Nem jártam még Pécelen, noha 27 éve tanítok a hódmezővásárhelyi Péczely Attila Zeneiskolában. A kastély gyönyörű. Köszönöm a Péceli Parnasszus Alapítványnak a rendezésben nyújtott segítségét, a kastély munkatársainak a készséges hozzáállását!

A mostani különleges állapotban hiányt pótló misszió ez a tevékenység, de hiszem, hogy a művészet ereje erőt adhat a járványhelyzetben.

A sikerből ítélve nem okoztunk csalódást a közönségnek, akik korlátozott létszámban ugyan, de szép számmal jöttek el a műsorra. Igazán megható volt hallani verseimet és dalaimat ilyen remek, kedves előadóktól. Különösen gratulálok Nagy Alíznek a gyönyörű előadáshoz!

Jó egészséget kívánok minden kedves olvasónak!”

Bátki Zoltán: Mondd, hova tűntek...

Mondd, hova tűntek a lepkék?

*Távoli múltba röpültek,
látom, amint sihederként
boldogan kergetem őket.*

Mondd, hova tűntek a társak?

*Ők tieid sose voltak,
játszani messzire jártak,
bűntelenül kiraboltak.*

Mondd, hova tűntek a csókok?

*Éltet adó vigalommal,
együtt időznek a boldog,
gondtalan ifjúkoroddal.*

Mondd, hova tűntek a versek?

*Száműzetésbe vonultak,
vallani néma tekercsek
csöndkalodáiba bújtak.*

Mondd, hova tűnt el a nemzet,

*hol van a teste az ország?
Szétdarabolva a testet,
lassan a földre tapossák.*

Mondd, hova tűnt el az ember?

*Várja az Úr, hazaindul,
hátratekinteni nem mer,
fél, hogy a könnye kicsordul.*